

Jekabaara

SNV
Connecting People's Capacities

Cikela ceman n'a musoman kunnafoniseben

a be bɔ̄ kalo o kalo

Jamana baarada la BP. 2043 Bamako (Mali)

Zuwenkalo ye cikela ka kaloba ye

je 2 nan

Dantigélikan

Nin te dijé kuma kura ye, sanko a tijé kura. Kabi dijésosigi kenebonda la, maa hakili jumantigiw bâ fô, ka möggow bila dijé diya kadara kône a taabolo fô. Bi fana, i nà fô mande siri-fekône Salifou Keyita bâ fô a ka dônkili sarama la-

An k'ón janto jiriw la

ban dô kône cogo min, an jamana fan bee : Bawubee seereyalen bâ kan ko len, Faya,... Aa ! bi, o kungo lakananen fanba bee be ka lagosi dere ! An tân cesiri k'u lakan ! O de kafisa an ma koyi, ka masors, siga tâ la, ni jiri te yoro min, neema te yen !

An ka jamana nemaa fôlôw tun banbanna o hakilina de kan, ka kungo lakananenw labaara

Tumani Yalam Sidibe

Cénfala kungo lakanalen Jamana ka cen belebeleba in be ka sa

je 3 ni 4 ani 5 nan

Woro t'an barafén ye, nk'a y'a jöyörô ta

je 5 nan

Sira kasaara kofô donba ni nônc juman lajini donba

je 7 nan

« Manden » yelema-na cogodi ka ke « Mali » ye ?

je 12 nan

"Kalan be möggô sôn hakili la, nka kunnafoni be möggô bô kunpan na" Yôrô Ulen Sidibe

Zuluyekalo ye cikela ka kaloba ye

Hamidu Konate

Samiñe kuntaala kənə, cikela ka wulikajø kaloba ye zuluyekalo ye. Ale ye samiñe damine kalo kofø kalo følø ye min bø jø ka sørø danniw barikama kera, kuma te forolaben baaraw ma. Ale ye

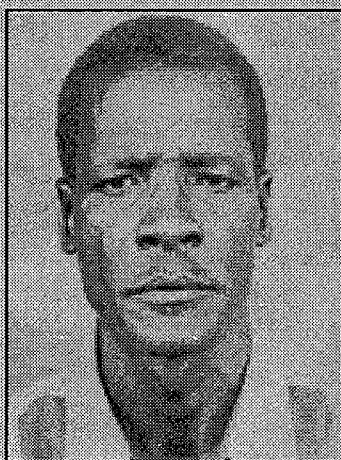
kalo ye cikela be min kuntaala bøe ke foro kənə sennø caya la ka foro kənəna dannifénw, a dannisiraw an'a lahala were kələsi, ka sørø ka cœcokalo nata lahala numan makənən. Forobaara waati kənə tiladaw caya n'u ta o ta, an be min faamu o de ye ko kunfebaara minebolo tø fan si la. An bøn ka dugawu fara Mali diinetigiw ka Aladeli kan u ye min boloda Mali kənə misiribaw bøe kənə zuwenkalo temenen tile 3 n'a tile 4, san sanji numanko lajini kənə Ala fe. Ala kàn sən sanji caman kasaaran-tan na !

Hamidu Konate

Hakilisenekene

Ji bøe jujøn ye sumaya ye. Møgø bolo de bø kalaya. Awa møgø ka muniun de bø sumaya kokura ! Jaa ! Djiné ko bøe numanya n'a jugumanya be adamaden kewale de kofø !

Tumani Yalam Sidibe

Jekabaara bøko 309

Moriko don

Cogodi møgø hakilima
Be sabu were sørø
A ka dipenatige taabolo dø la
Ka sørø
A m'a yere jogo nininka ?
O ye jakumawarako ye :
ka tijné ye
ka døn
k'i yere kalalafili a ma
ka sørø
ka t'i sinsin
Demebolo kuntan kan
e ka ninifen nege be min na
Ka teme e yere kan !
Ni ji lankolon te kumu
Ji tangalen
Kəni fana te sawura yele-
møfen
Sørø sa k'a diya lagosi.
Bøe ka dø n'yerelako don :
Talonyørø
De bøe binyørø kofø !

Tumani Yalam Sidibe

Dusukasikene : Ala ka hine a la

Jamana baarada møgøw bøe, ani Jekabaara kalanbagaw bøe nisøngoyalen be kanusira ni jønjøgønsira ladønniya ko Mariyamu Trawele, n'o y'u baarakønøgøn Mama Gunduru ba ye, faatura alamisadon, san 2011 zuwenkalo tile 16, k'a si to san 80 na. A janajaw bøe kera o don kelen, Jnarela kin « Jawiya » la Bamako.

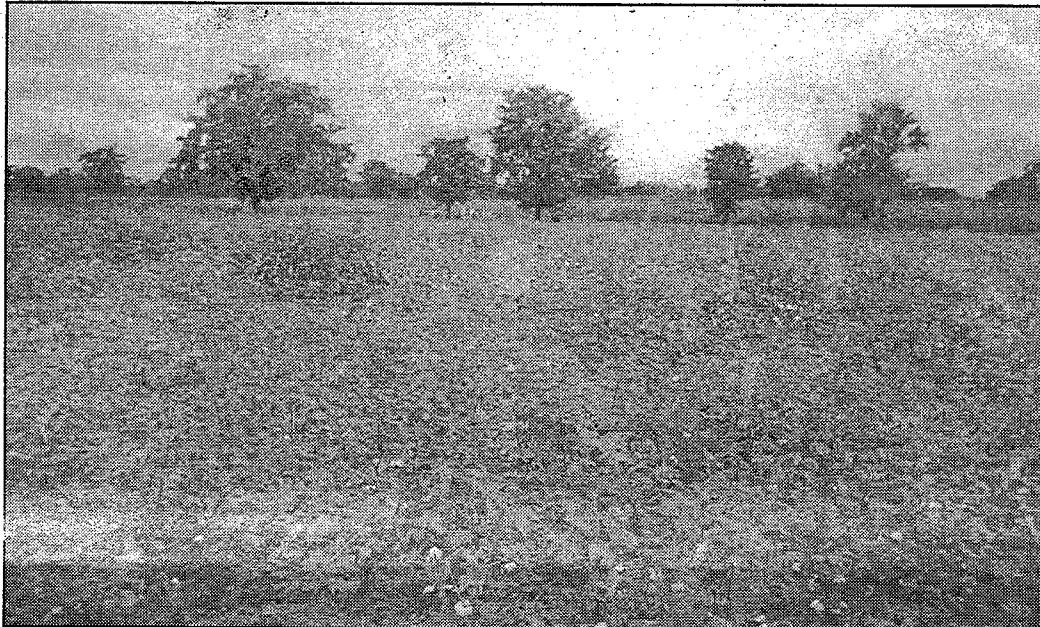
Ala ka hine taaba la.

Cenfala kungo lakanalen Jamana ka cen belebeleba in bë ka sa

Cenfala kungo lakanalen min bonya bë se tari 400 ma, o bë ka halaki tiñenikelaw fe. Faso ka n in cen jumanba bilama kelen bë yoro tipelen ye cogoya bëe la. A ni lakanani ka kan.

Cenfala kungo bilama lasiranen be kosebë. Yoro in minelen be mëgëw fe, titiri fonsiye tigiw (sében

Miseli koloma kë fo la, jiri turu la dugukolo tari caman na walasa kungo ka segin a cogo la.

Kungo ye jiriw de ye. N'olu silatununa kungoko banna.

dafalen) bë minnu bolo ani titiri perekéri (minnu ka sében ma dafa). Mali goferenama n'a ka yere dili na ta bëe walasa ka yoro in lakana, a to te bëre ye.

Taratadon, mekalo tile 3, san 2011, jekulu dë min jëmaaya tun be lamini ni bëeseya minisiriso minisiri ka ciden bolo, olu ka këlësili bolila a kan.

Cenfala kungo këra yoro lakana-
len ye kabini san 1939 zanwuyekal-
lo tile 21, tubabutile la. A bonya ye
tari ba 3 (3000 hectares) ye. A bë
Kati kubeda fe, Kulikoro mara la. A
bilala Kulikoro mara ji ni kungo la-
kanabaaaw ka lakana këna kabini
san 1984, Cenfala kungo bë Ngah-
bakoroduruwa komini fe, a ni Ba-
mako ce ye kilometers 25 ye koro-
nyanfan fe, Kulikoro mara ji ni
kungo lakanani cakëda jëmaa-

San 2009 Apezi ye jiri turu tari 25 san 2010, Kulikoro mara ji ni kungo lakanani cakëda jëmaaya so

ye tari 34 ni dëenin turu jiri la, ka fara baganmara ni mënë minisiriso ka tari 35 kan o san kelen na. Adugukolo to la, jatemeine ya jira kë be maa jigilatige haali, ka masorë ja-
mantoyorë köröw yera o yoröw la,
negejuruso minnu jöra yen, olu kë-
len be maaw sigiyorë ye, forow ni
sojeyorë bëe lakolësila ko bërinin
donnen u bëe la k'u danbo mëgëw fe
kungo in këna yen. O dujeyorë nin-
nu dira ni Kati kubeda dugukoloko
jenabëbagaw ka yamaruya sében
ye. Kulikoro mara ji ni kungo laka-
nani cakëda jëmaa ka taama dë
senfe maristikalo temenen tile 8, a
ye o so dëw ci. Koloma ka fo la, du-
gukolo sébenma 20 ani du 25 dira
maaw ma minnu ye u bolonë bila u
ka yoröw la, ka bërininw ni pilkiw
turu, dëw ta ye foro ye ani bagan-
marayorë. A ka fo la, kabini lamini
ni bëeseya minisiri taara taama la
yen, feëre bolodara ka jësin nin
yoro maminelen ninnu dabila ma,
kë ta o don na, maa o maa ka yoro
be Cenfala kungo këna, a te i taya
tugun, ji ni kungo lakanani cakëda

Sigida mogëw de ka kan k'u ka kungow lakana u n'u bonsorë ka sinijesigiko la !

A to be jen 4 kan

pe 3 nan tə

nemaaba Alasane Bonkana Mayiga ka fo la, nin taama in fōra lamine ni bēsēya minisiri ta kō, ale fana ka kēlēsili bolila nin sariya tijé wale kan 2009 san. Taama in senfē, dugu minnu sigilen be ka danbō yōrō in na, olu kunnafonina u kā dōn min be yen, ani kā jin'u fe, u ka fara nōgōn kan ka kungo in lakana, sabu a nafa sōrōbagā fōlō ye olu de ye, ani u ka kan k'ū janto a la. Cikan in jelen don, a kun ye ka Cenfala

kungo lakanalen sigibagaw labō yen.

Mayiga yā jira ko maaw be gen ka bō Cenfala kungo kōnō don nataw la, i nā fo merijela ta kera cogo min na Sikaso mara la. Nin taama in senfē, waati bēna fo yen dugukolotigiw ye u ka yōrō bila. Nō waati temena kā sōrō maa minnu be yen, olu diyajetō tēna wuli.

Maa minnu tun be nin taama in na, olu tun ye : ji ni kungo lakanani cakēda nemaaba Alasani Bonka-

na Mayiga, Miseli koloma bolofara min be Kulikoro mara la o nēmaa ka fara cakēda baarakelā dōw kan. Lamine ni bēsēya minisiriso ka ciden tun be yen ka fara zandarameri ni Ngabakoroduruwa komini ani Kati ni Titibugukaw ka ciden kan.

An ye nin bō « Les Echos » kunnafonisēben kōnō, a bōko 3668 nan, clamisadon mēkalo tile 5, san 2011. Aminata Tarawele ka sēbenni don.

A bayelemabaga bamanankan na : Yusufu F. Fane

Kungo lakanalenw be ka tunun

U ye bawulen kungo lakanalen fana tijé

Bamakō kerefe kungo lakanalenw be ka u yere jini. Bawulen kungo lakanalen min be Kati mara kōnō, o tō tora a tōgo ye. A tō tora a tōgo ye k'a sababu ke baara dōw ye : Baganmara, jiri damateme tigeli ani sowjoli a kōnō, o n'a nōgōnnaw.

Negebabugu Bosofala komini be Negela kubeda fe, Kati mara la ale

ni tilebinyanfan ce, a ni yen ce ye kilomētēre 3 ye Katisira kan, a ni

Kungo jōda ka bon kosebe an ka dipenatige la.

be Bawulen kungo nimayōrō yere de la. I dan ye ka don yen ka jateminé ke kungo tijelaw fe. O wale in be ke a yōrō la kā sōrō a bā dōn ko tijé te, ji ni kungo lakanabaga kelen be k'ū daw tugu o kan u te kuma.

Negebabugu Bosofala be Negela

gutorōn ce ye kilomētēre 2 ye. Maa min taara dugu in na, a dabali banna, ka dà kan, Bawulen kungo lakanalen fanba kera nafolobatigiw ni faanmaw ka bagangenyōrō ye.

A maa dabalibanyōrō yere ye min ye, tari 24 ye Dundu Dawu ke-

lenpe lahala ye yōrō in na, ale ye dijé mabogatigi dō ye nafoloko ta fan fe. Ale ye maa dōnnen ye taji feere la. Nin tari 24 la, a kelen be ka simanso belebeleba jo siyōrōkō kama, ka bōgōso kelen jo baaradenw ye. Ka misimiyōrō dō dilan siman na min janyan be se metēre 20 ma, ani jibondon kelen ka fara kēlōnba kelen kan. Baganw ka dumunike minenw sigilen be foro kōnō fan bee fe. Nin Dundu Dawu in tē maa dogolen ye dugukolo yuruku yuruku la. A delila ka goferenama kiiri dugukolo nōfē ni dugu kolotiyassebe (titre foncier) ye, sisan musow ka kasobon de jōlen bō kene de kan, goferenama ka dugulo sēbenma, a tun bā fe kō nōmamua ni sēben were ye. Sēben fila be se ka ye dugukolo kelen ma wa ?

A be ka sēben dō jira nin tari 24 fana la min dirā ma Kati sērekili fe. Kā sōrō Bawulen kungo in ye goferenama ka yōrō lakannen ye benkan kōnō dijé fe, a be faamu cogo di, ka sēben fila ye dugukolo kelen na cogodi ni dabōnkama tē ka ko jaami walima ka goferenama sonyā.

A tō be pe 5 nan kan

Pe 4 nan tə

Ji ni kungo lakanabaa tijeniketlaw

Nin ko in dimi ka bon cogo minna, a faamuli ka gelen ko ji ni kungo lakanabaaw be ka yoro min kəlosi o ka tijne nin cogo la maa si te ka kuma.

O ji ni kungo lakanabaaw yerew jalakilen be ka sababu ke olu ni jiri damatemetigetlaw da be filen kelen na jiritigeko ta fan fe yoro in na.

Dugumogew ka fo la, ji ni kungo lakanaba jemaa minnu taara lafindebə la, olu be na jiri tige səroda-

sikorow təgo ka bə Kati, u be taa u yelema k'u ke ləgo feerelaw ye. Ji ni kungo lakanabaga minnu be Bawulen kungo kəlosi, olu be sefawdri döröme ba 15 mine ləgətaməbili kelen o kelen dontə nə bətə la kungo in kənə.

Negebabugu-Bosofalakaw ķera maa kənəgannenw ye. Cikəlaw minnu be dugu kənə, olu jərelen be n'u ka baara ye, ka masorə tilemafemisigenfulaw ka misiw temetə b'u ka fənw bəe tijne. Kungo lakanalen, a təgo bə jira cogo min na, goferenama ka foroba don, wə lakanalen don fanga fe. A lakananen don dijne

bənkan kənə, min bolonəbilala Mali gəferenama fe ani o te se ka yelema fo kun kerənkərennenw minnu latigera sariya fe. O kunw na, maa semako te min ye nə ye dugumogew sərə, o fana sen bə la.

Lamini ni bəeseya minisiriso min bə janto kungo lakanalenw na, i lasənmi na.

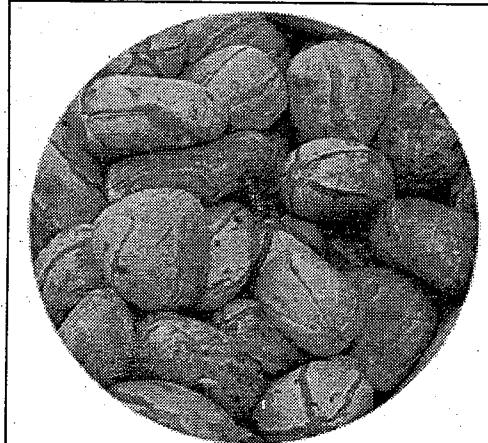
An ye nin bə « Les Echos » kunnafoniseben kənə, a bəko 3682 nan, araba mekalo tile 1, san 2011.

**Abudaramani Diko ka
səbenni don .**

**A bayelemabaga bamanankan
na : Yusufu F. Fane**

Woro t'an barafən ye, nk'a y'a jəyərə ta yan de !

Jekabaara zuwenkalo bəko kənə, san 2011, aw ye kunnafoni də lase woro kan min taara ne Bengali jiminsira fe haali. O ye woro nafako ye. Ne bolo, woro nafa fələ be ta a jəyərə kolo girin de ko la an ka jamana nə dafə jamanaw ka donjəgənna sirako la kabi dijne kərəlenso. O jamanaw ye tukərə jamanaw de ye, an ka julaw tun b'u ka taama faliw kə donni ka minnu segere. Bi, an kə jamanaw ma ko Kədowari, Seralən ani Liberiya ni Kazamansi. O tu-kərə-jamanaw dənnen be ni woro tigiya ye. O de kosən, Mali julaw tun be bə yan kə jamanaw segere n'u ka jagofenw ye. U kəsegintə tun b'u ka yelennkan faliw donni woropajew la ka na. Olu ka dakabanan taa-ka-segin wulikajə de y'an ka jamana ke woro nafadon jamanaba ye, kə sen don an ka maaya taabolo bəe la : furusira, denkundikəne ni janajakenə, duguw kənə fəlikelaw sənwari dənkənfən, fo ka se bolokolikenew ma.

*Woro ye negelafen man di y'an bara yan
kabi lawale la !*

Halibi, woro te keneba ni kəneni fen o fen kan an bara yan, o kene te dərajatigiya !

N balimake Burama Keyita ka jemukan ye tali ke woro banafurake taabolo de kan kosebe. A ka fo la, a yo mine. Nko karamogəba Suleyimana Kante de ka jinini ga-few kənə. N tə nkalontigiya, nka n bə fo kə ye fen o fen fo o bəe be tali ke woro negela juguko kadara de kan. O de kosən, jənasibana jugu te woro jemina deselen woro la ta bə ! O b'i ko dələmin, siramin, ... kə

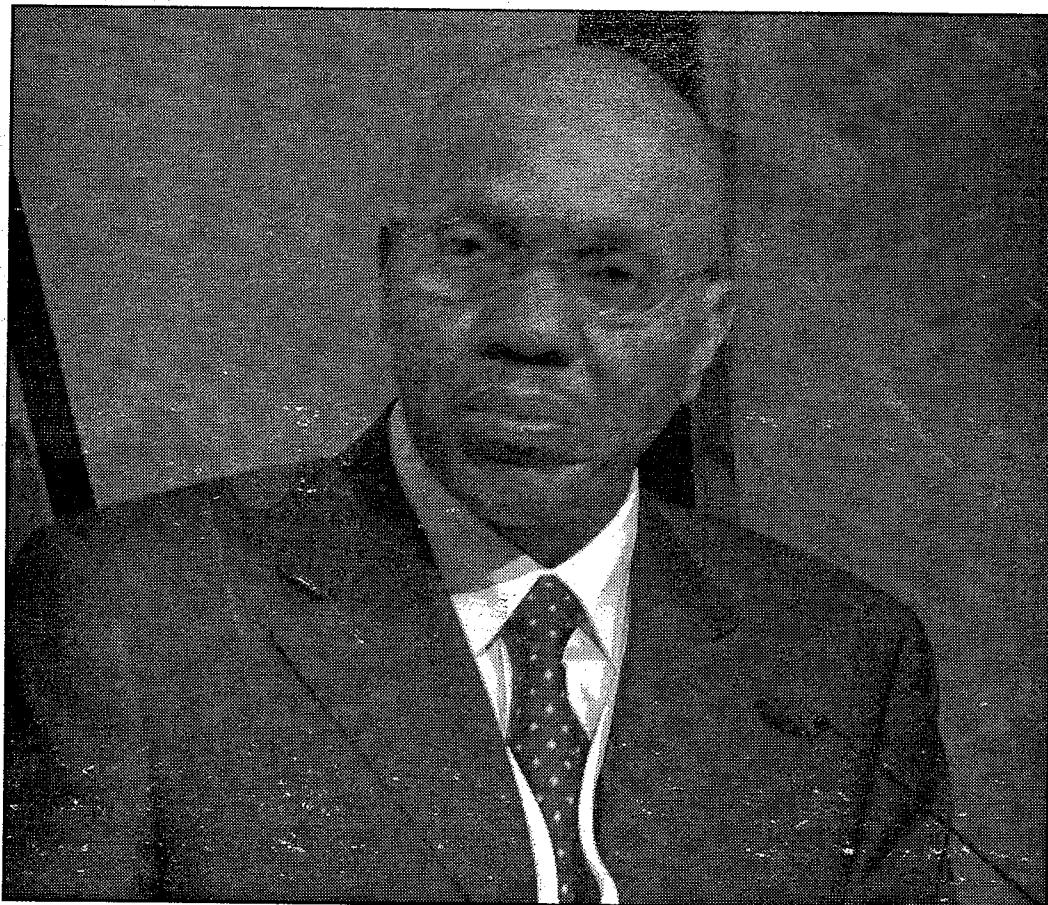
fo ko woro be məgə jematiye, ne bolo o te se ka ke mankutu juman ye tuma bəe, kuma te nə be sinsin kənəja kan.

Woro ye Ala ka dafən ye a ye adamdenw ka daraja kanu sinsin min kan kosebe. O de kanma n ye n ka jemukan damine ni woro jəda ye an ka adamadenya taabolo bəe la. Ka fara n ka fəlen kərəw kan. An kə dən fana ko woro dərajatigiya de y'a ke an bara ladalkow bəe kunkanfen ye : bolisən ni dankunson, fo ka se dugu dasirifən wənnifən ma, nin bəe be woro kofə. Hali benbasusən, o si te ke woro jemini kə dəjī tu selədo kan.

Ne bolo, hali ni woro ye jemifen ye yərelanisəndiyako la, a dəmateme kəni ma ji dere an ka adamadenya ma. **Hali ni ji be jaba nafa, k'i kun tunu ji la k'a turu, o b'a tijne dere !**

**Bengali Sinayoko
Ka bə Majanbugu kin na
Bamako**

Dunko juguya minisiriya fanga kōnɔ

Keneya minisiri kōrō Umaru Ibrahim Ture

osa in na, san 2011 zuwenkalo tile 2, jama-na kōnɔ nafa lakana kiiribulon nemaas Sənbe Tera ye keneya minisiri kōrō Ibrimu Ture wele « bəgəjeninen » kan kà ladənniya kà nəminen don Sidabana ni sumayabana ani səgəsəgəninje bana kele dəmewariw sərəlen ŋanamuni kanma. An kàn hakililajigin a la kò dəmewariw miliyari-hakew ŋanamuni yere de kos-ɔn peresidan Amadu Tuani Ture ye Umaru Ibrimu Ture ka minisiriya joyɔrɔ bəsi a la. Ni

segəsəgeliw yà səmentiya ko Umaru Ibrimu Ture nə bə ŋanamu in na, an bà fɔ kà ye ko juguba ke ka dà kan wale in kera sidabanatɔ, sumayabanatɔ ani səgəsəgəninje banatɔ caman de kasaara sababuba latige ye ka dà furantanya kan !

Nin keneya minisiri kōrō in nəmineni walew ker'u nema, ka masɔrɔ sirakunben danka-ri ma a lajɔ, o bə Malidenw la-wasa dunko juguya kun kan kiiriw taabolo la !

Tumani Yalam Sidibe

U ko...

Kabi Ala ye dijne da, a ma nəgɔya, a ma geleya. Məgə be lahala min kōnɔ dijne wadtì min na, i be dijne yə lahala de la o waati la.

**Kéke Kale
Bamako alimamiba**

Dijne sisannama kelen be birisa ɲagami ye fan bee. Fine jugu wulilen be fan bee. An kà dən ko hali ni dijne be wuli, o təna ke jakəngɔ ni kələ kə ! Don o don an ka Ala deli Ala kàn ka jamana kisi olu ma. Məgəko te, nka ja-manako don.

**Mahamudu Dikɔ
Mali silametənba
nemaaba**

Tinba wosennaba be bə a benbake kolo kərəw kan don də ! Ko nənini ; ko segəsəgə ; nin bee ka ni beremada de kōnɔ. U kun juru samanko jugu be se ka wolo ko nənina yere ka balanako jugu kan. Dan be ko bee la !

**Morisi Sogoba
Feerekela Majanbugu
(Bamako)**

Tinba b'i magan bala ye. Maa si tā k'i yere ye a nema ka nafa sərɔ, k'i tā ke məgə were ye gansan ! Məgə bee nà ka « baara kuntan » ke-don be.

**Jagalen Fofana
ka bə Kucala**

Sira kasaara kofø donba ni nønø numan lajnini donba gintanw kera san 2011 mëkalo tile 30 n'a zuwënkalo tile 1

Dijø kønø bi, siramin kasaaraw ka ca haali. Kanseribanaaw kemø tilada 80, (80%), bee nørølen don siramin na. Kanseriye joli jugu furake goman ye, min be adamaden ka dijenatigø lafu kosebe, ka sørø kà bøne a ni na dimi jugu kønø. Kanseribana be møgø sørø a farikolo minen caman fan fe. Nkà ka cå la, møgø fogonfogon, møgø bijen ani møgø daburuw de lasøro ka di kanseribana fe.

Sira kasaara te dan kanseribana danma ma an farikolo la. A be se ka ke farikolo lafili sababu ye kà dayelen kà bila nagasibana jugu werew sira kan i nà fo søgøsøgøninje ni ninakili degunbana. Siramin ko jugu be hali ce ka ceya nagasi ka muso fana ka maaya daamubø mæjigin kosebe. Siramin ma jni fan si fe adamaden ka dijenatigø ma. O de kosøn dijø jamanaw je kenya tønba «OMS» ye san 2011 mëkalo tile 30 kannabila dijø jumana yere-

mahørønw bee kønø, ka ke siramin køoni lajnini donba ye. An ka siramin dabila ka masøro hali dijenatigø yere dahiriméko siratège la, a ka gelen sikaratiminnaba, siramuguminnaba, kuma te dørøguyalaba ma, ka sà yere kørø sanko a ka denbaya !

Nønø fana lahala be di ?

Nønø de ye balofen dafalen ye min senuman minni be « witamini » bee jøyørø sabati an farikolo la, kàn farikolo kenya sabati ! Nka nønø nørø lagosilen fana dan kari ka telin an ka kenya ma kosebe, ka dà kan a wulibali ye banakise caman sindiyørø ye, i nà fo « basili de køku » (søgøsøgøninje banakise). O kanma, a man kan a ka nønøkenes san ten kà min ka sørø an mæ wuli a nema.

Nønø kumu fana be se ka nørø lanøgø sørø. O de kanma nán ma jø a gansan minni kò, a sukaroma wa-

lima a timiyafen werema, a kafisa an kà sanyørø sugandi ka ben a feerebaga ka yere tøpøtø taabolo ma senuyako la.

Bamananw ka kuma kørø don, min yere ma soso dijø fan si fe abada : « Adamaden kønøbara ye filen ye min kønø ko safune te yen ! » Ni fan o fen sera møgø kønø ka ban, o bæ ka baara ke numan ni juguma na ka sørø bolo te kà kunben ! O kanma, møgø be balofen o balofen sørø i yere bolo kørø, a man kan i ka girin kò k'i kønø ladonfen ye ka sørø i mæ jøjini.

Nin følenw be somøgø samafenw bo Jekabaara kalanbgaw bee bolo dære. « Foyi te adamaden ka kenya bo kà masøro ale kelenpe de ntanya bæ bali a ka lajini sørøli la ! An kà døn fana ko dijø ka di a kønømøgø lafiyalenw danma de bolo. Nønte, banajugu dadilankänbagha ka sira te ko la, fo nà kera kà dafeko bee bæ dimi !

Tumani Yalam Sidibe

Kalan sinsingafew be fasokanw na Jamana baarada la

Kalan sabatifen ye kalanden jolenw ka gafew ye, kalansow kofø. Ni waati be kalannije ni jatekalan na, kalan sørøien dañmu dabaa bidaa sørøfe ye adamadenya tcabolo gafew ye. O caman be Jamana bacraada gafeereyørø la, «Oroman», nökøbara jødøngafe, kørølenkow jini ka døn gafew. O døw file ninnu ye : Karamøgø demenç, Maben 1, 2,

Naw mako b'u la, aw b'aw sen fa ka jamana baarada segere ani jamana ka sebenfeereyørø tøw Bamako ani Mali mara werew kønø.

Mun bë OACV (tiga ni sumasene baarada) ni CMDT (Mali kooribaara taabolo) taamaseerew ke kelen ye ?

Tigasene tun ye Mali fan caman cikelaw ka nafolotigiya sababu ye...

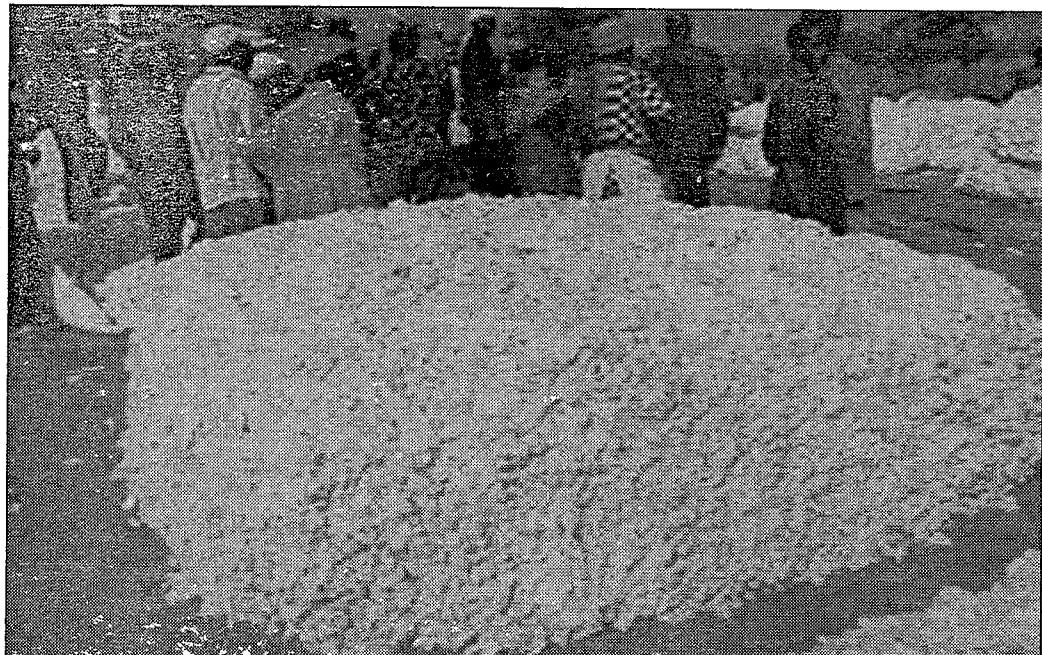
Kà ta san 1972 la ka taa a kunce san 1998 la, tiga ni sumansene baarada (BDPA, OA, OACV, BDPA, ...) yà jyörö fa kosebe cikelaw ka dijennatige sankorotali la Mali kònø, kerénekérénnya la tigasenenaw. OACV tun warantalen bë Mali kònø sigidaba (zoni) duuru de kan : Kayi, Kita, Kolokani, Kulukòrø ani Segu. San o san tiga ni sumansene baarada ka sannifeere jekuluw tun bë basigi Mali tigasene dankunduguba bëe kònø cikelaw ka tiga senen sanni kanma. O tun ye nafolomugu sèbekòrø ladowaatiw ye cikelaw kun kabi maliwari miliyari hakew fo sefawari miliyari hakew, ka dà kan sefawari ye maliwari nà ta Mali kònø san 1984. I ko a tògò tun bë fô cogo min, tiga ni sumansene baarada tun sigikun te tigasene danma sankorotako ye an ka cikelaw bolo. Sumansene fana tun yà sigikun belebele dà ye. O de kanma, san o san, kà ta Jalaya, Senko, Mahina, ka don Kayi mara fanba tò kònø, Kolokani mara mume fo ka tà kunce Falaje, Negela) nà tengunduguw bëe la, kà ta Kulukòrø, Sirakorøla ni Dunba... nò ni kaba ani fini tun be

sèbekòrø bila kene kan sigidaw kònø kunjøgøn døgøfiyw kònø. O sumansene baarada (OACV) maraduguw kònø cikela ñana bee kera san o san nafolomugu jigiyatigiw ye.

Ka fara tiga ni suman sèbekòrø sòrø kan, « OACV », kònø sigidabaw bëe n'u ka lahine sòrøfen were tun be yen.

Nàn ye misali fôlø ta Kita zoni

kan, an bë tà sòrø ko « negesira kera » nafoloko ni taamako hakili latige ye o mara sigibagaw bëe bolo. O de kanma, hali bi, n'i donna Badenkø, ka basigi yen hali dønnin, i bë negesira kan nafasiraw nò ye minnu bà seereya ko yen tun ye feere julaw basigidaba ye. Badenko dugu kònø, Sinali Kante tun basigira kosebe jirifeere kan, a tun bë min lase kunjøgøn o kunjøgøn Bamako, « Kita terennin » fë. Bi bi in na, Sinali Kante basigilen bë Bamako, Korofina kin kònø. A ka fô la « ni san goyara waati o waati, siga tà la, jate si te sòrø kaloko la » ! Ale ka fô la halibi, negesira tun ye jigiyafen ye min bønnuma tun bë jésin Kitakaw bëe ma, maninka fara fula kan ani jeliw ni bamananw... Mëgø yere bë se kà fô ko negesirakan taamafenw tun jëda ka bon kosebe tigasene sankorotali la Kita. O yere de kanma, negesira tigilamögøw ka jenajekene bëe kan, dønkilidamuso mandiba tun ye Bakø Dajø ye waati bëe, ka dà ka « tiga » dønkili kan,

... i ko kooorisene be eogo min na bi ni sini. Ni kooriko labanna i ko tigako, o be ke di Mali cikela fanba bolo ?

A tò be je 9 nan kan

je 8 nan ta

o min bâ sementiya ko Kitakaw bëe sigi senefen kolo girin ye tiga ye : Sebekorô kubeda kônô fo Sirakorô kubeda kônô, olu minnu ye Kita fula sigidabaw dugubaw ye (fuladugu ni Birigo) ani Kokofata, Béréninba, Kita dugu yere ni Kita maninkala dugu tòw bëe.

Sinali Kante ka fô la, négésirako lagosili sisan ani tigako nagasili mœnaw bëe tali ke jøgøn na sira døw fe møgø hakilima bolo, ka masorô « dijé yelema si te nà kelen na » ! Sinali Kante ka ntaalen kuncekan in yere de kanma, an ye wulikajø ke cikèlaw dafé Kucala, walasa kôlu hakilina fana dòn CMDT sisan taabolo kan, ko-dakoma siratge la OACV labanko ni kôrîko kenyereye bilako kan. O kâdara de kônô an ka møgø fôlø jininkalen kera CMDT møgø mafallenba dø ye Jekabaara kalanbagaw te kunpan na min kun kan jie si ma ka dâ kan bi m'a ni Jekabaara sebènjekulu bila jøgønfebaara la. An kan bëe karamøgø Usumani N. Trawele de ma.

Usumani N. Trawele ye Kita dònbagaba ye

Usumani N. Trawele ye Mali kôribaara taabolo, CMDT, baarakela jolen ye, min ye CMDT eikemarakuuntigiya ke Kita. O koson a ka fôkan bëe mine bëe Kita mara cike taabolo bëe kônô. Ale ye min sôrø kâ fô an ye, an ka jininkali dø sen fe Mali tigako nà kôrîko kun kan, o de ye ko : « Tigasene ni kôrisene te fën suguya kelen ye. Tiga bëe jate an ka jamana kônô balofenw fe kabi lawale la, ka sôrø kôrî (Dijé sannifeere kôrî jan) bëe jate nafolo kunda cikèlaw kun. Awa, hali jamana kunda, kôrî de ye manankunbë cikèfen ye. O de kanma jødaba bâla a sene jamana bëe nafolo wagan-deba nafolodon kan ».

Jatemine na, Usumani N. Trawele ka fôkan kôfë, an bëe tâ sôrø ko

hali izini kunda, tigako ni kôrîko te kelen ye jamana kônô baara sabati bondako la. An ye iziniw ye tiga kunda Mali kônô yan (SEPAMA : Kita ; Konfiseri : San ; Tulubô izini : Kulukorô...)

O bï ko kôrî wurusi izini be kôrisenêdagaw caman kônô cogo min. Nkâ danfurance kunba ye ko kôrî be labaara de ka bila kôrisugubaw magensira kan, o min yâ senekeun kelenpe jønjøn ye. O yere de kanma, Moriba Sumare delila kâ fô n ye Kolokani, Yarangabugu, ko : « Ni sannifeeresuguw bëra kôrîko la, kôrî tâ cikèbaga nafa belen ka masorô kôrî basi ga kuru saba tân baara du si kônô ! Tiga dun, iziniw nana a sôrø an bëe kan balofenw la, awa iziniw be silatunu kân to a kan fo bâdaa bâdaa !

Burama Mariko ye min fô an ye Buguni

Burama Mariko ye cikela ye Buguni min bëe nakobaara ni baganmara fana sebekorô ke. Ale ka fô la, Mali kôribaara bilali kenyereye ka bolo kan, o te se ka ke kôrîko lagsiliko ye jie si ma Mali kônô yan. A yô fô ka dâ kan ale ka fô la, foyi were te yen bi min bëe se ka kôrî nôfë sigida kônômøgø basigi jyørø ta ! O yere ye kôriseneyørø taabolo sinsin sababu ye bi. **A bë se ka ke kôrî be bila kenyereye ka bolo kan.** Siga yere tò la. Nka, cogo si la Mali gôferenama tenâ kôdon kôrîko ma !

Kuncékumaw

Bamananw ka kuma don : « Hakilima bëe be kulu kuncemana dòn fuga ye ». Kôrî ni tiga te fen kelenw ye. Tigasene yân ka cikèlaw bëe jogolâ-senefen ye. O de koson, Mali fan bëe, tigasene sinsinnen don ce kunda cogo min, a sinsinnen don muso kunda te fana. Ale senekeun fôlø ye cikèlaw fe baloko ni balonako sabati lajini ye. O de sôrølen kô hakili bëe se dogefiyew magenni ma. Kôrî dun sabatilen

don jamana yere de ka marako juman taabolo lajini kan. A man kan an ka labanko kelen hakilina yere sôrø o kôrîko ni o tigako kan !

Kôrî be dakun min na Mali kônô yan, tiga fana bëe dakun de la Sénégal. Dijé kunnafoniw nasiraw tigilamøgø bolo, « a da ka di Sénégal marabagaw la ka lagosi se fëne bëe ma fo tiga ni tiga sannifeere taabolo. Mali fana kônô bi, kôrîko donnén bëe cikèlaw jogo la jie min ma, møgø kegunman si te se ka bila i hakili la ko jamana bëe sôrø k'isigi ka kenyereye tigilamøgø ketoye ka dan kari kôrîko la.

CMDT ni Òtuwale « filiyali » bë di ?

O sigidaw tilalen bëe bi ka bëen « filiyaliko » kenesigi taabolo naani ma. O yé keneba fila bërotôlen ye ka ke naani ye : CMDT ni Òtuwale. « Nôno te dége tijé danmantan kuhnaya ma kumu jyørø ta » ! O bï ko iziniw rötilalen bëe cogo min CMDT ni Òtuwale mara körôw kônô. Takan de bë kene naani ninnu kelen kelen bëe n'u kônô nafafenw la : iziniw, baarakelaw, mobiliw, baaraminew, ... O takan ye feerelatigesében, « kaye de sarizi » kônô benkanw ye, fentigi (jamana) ni fen sanbagaw (kenyereye), wajibiylan don ka sôrø minnu ma. O siratge de la, Apekamu jømaaba Bakari Togola delila kâ fô an ye ko : « Tijé don, Mali kôribaara ka kenyereye taabolo bilali bëe ke-siga tò la dëre ! Nka, fen min fana ye legesé ye, nô ye tijé lakika ye, Mali jamana tena a kun bëe kôrîko körô pewu jie si ma kâ ko bëe to kenyereye bolo ! Waati o waati a bë lajé nà yâ sôrø sôsoliwale si te ka ke « kaye de sarizi » kônô benkanw kadara kônô. Nâ yera waati o waati kô kônô benkanw bëe ka sôrø, jangilidaw bëe Mali gôferenama bolo ka jësin kenyereye tigilamøgø o ma, min bë se ka ke feere bërotôli ye ! »!

Tumani Yalam Sidibe

San 2011 samiñe jujøn be mögø siran

Senefenw kuma be fo ka wasa sanji nafama de koro. Ni sankodese kera, o man di seneko la !

Ne ye nin bataki in seben ntenden-don, san 2011 zuwenkalo tile 13. O don yan soro sanjiko geleya kinikini na. O dun ya soro, tile fila ka kén bataki sebendon in jie, n balimaw ye u ka sanjiko joore bataki ci n ma ka bø Baninkø, ka n ladønniya ko o don tun y'u ka danniw keli kunjøg-

on fila ye ka soro sanji ma tøni u bara ! Aladeliw dun sebe kera sanjiko la dere misiriw kono Mali fan bee. Ala kan son sanji nafama na dere !

Zuwenkalo tile 13 kan soro sjidese kono Mali kono yan, o be mögø siran dere. Forolaben baara kumbaw bee kera ; funteni be fan

bæ. A kafisa, halibi, an ka jamana diinetigw bæ ka do fara kolsikisew dadali la jøgen kan ani dankunw ni duguw kono benbadeli fereknew kan, walasa Ala kan laje na ka hine jø ye. Ni sanji berema soro de be kofø dunkafa sabatili kadara kono, siga ta la, sanji berema soro ntanya be kongo de kofø dere. An be Ala deli nin bataki in be bo Jekabaara bøko min kono, san 2011 zuluyekalo, o ka soro sanji be na Mali fan bæ ka cikelaw bæ nisøndiya, ka jamana køndenw nin lawasa ! O se be Ala ye ka masoro ale kelenpe de ye here dibaga ye ka soro bee be joore bolo kan. Ala ka an son sanji nafama na san 2011 samiñe in kono. O be kørissenaw ni tigasenenaw ani sumansenaw bæ nisøndiya fo ka se na-kosenenaw ni jamana kønden tow bæ ma !

**Seyidu Dunbiya
Jamana baara cakela dø
Bamako**

Furu diya sirilen don furu jøgøn filaw de ka jøgønkanu na

Kabi kørolen, an kà maakorøw ma tulon ke furuko la ...

Nin ye dije fan bee tijø kørøw ye, siga ma don minnu na abada : « Kojuman bee ye kanu feko ye, Ka soro kojugu bee ye kanu tanako ye !

O kosøn,

Kanu ye ko bee ro

Fen ce juman ye.

Jøda nøøro

Ani jogo juman karaba

Sen-don-garan.

O kosøn

Yafa bee ko kanu

Dimi-jøgøn-kørø-banbali

Bee ko kanu tana ».

A to be ne llinan kan

Furu ye sigirödiya temesira laki-ka fôlô ye min ye danbe don adamadenya kônô kabi dijne bisimila. Furu de bê ceya ni musoya ke jey-ögön kerenerennentigikow ye, ka masorô a bê ce dô ani muso dô ka dijenatige siri njögön na balo kuntaala bee kônô. O de koson ce kelen ni muso kelen ka don njögönnna furu kadara kônô, o b'u k'u tögôla du kelen kônömögow ye. U denw n'u modenw bëna fara u kan sa ka du kônô

wajibiya don furumuso fana kan ale ka labaarako juman walew ta ka jesin ce ka fen landalenw ma, ka denmisew ka ladonsira tögötô, ani k'i banban du kônôna senuyabaa-raw kan.

A ka kan kosebë, ni furuke kumbôra dörön, ka bô a ka don baaraw keyörô la, furumuso ka girin kâ kunben ni folikan beremaw ye kabi du donda la ka na nà ye fâ ka du kônô basigiyörô la. A bâ njeda sa-

Nâ dun ye dimi walima dusukasi taamaseere yò kan, a bê minji di furuke ma a k'i min. A bê dumuni sigi kô ni tegekoji dantige. Ka furuke to dumuni na, furumuso bî magere a la, ka tafiye ta ka dumuni ni ce fifa. O senfe, a bê baronin kâ fe ko « ee ! e ni je juman ma don bi koyi ! Mun dun y'i sôrô baarayörô la, walima i taayörô were la ? Dimi te foyi lase dutigi ma dere garisëge siri ko !... » A bô fo fo ka jaabi fôlôw bô a furuke da.

Nin ga masina te se ka ntanya duden bee ka « n bê-ndiya » la dere ! Tijé don, kafokulu bee nà ka furuku njögönkôrô waatinwi bë. O yere de kanma, hali jinw ni nen bë kélé da kelen kônô. Sigi keléntan te. Nka kélé te ban sigi min kônô, o ye naloma-sigi ye ! Ce ni muso de ye du jökogo ye. Kogo o kogo de dun mana peren basaw don wo bë bô o la. Føjögönkô kuntaala jan, ce ni muso ce, o b'u ka sigi lasoroli njögöya u ka sigi jugulamögow walima a kô sitane juguw bolo !

Maramu Sidibe

Ka bô Yanfoyila ; sisan a sigilen
be a somögow bara Majanbugu
kin na, Bamako

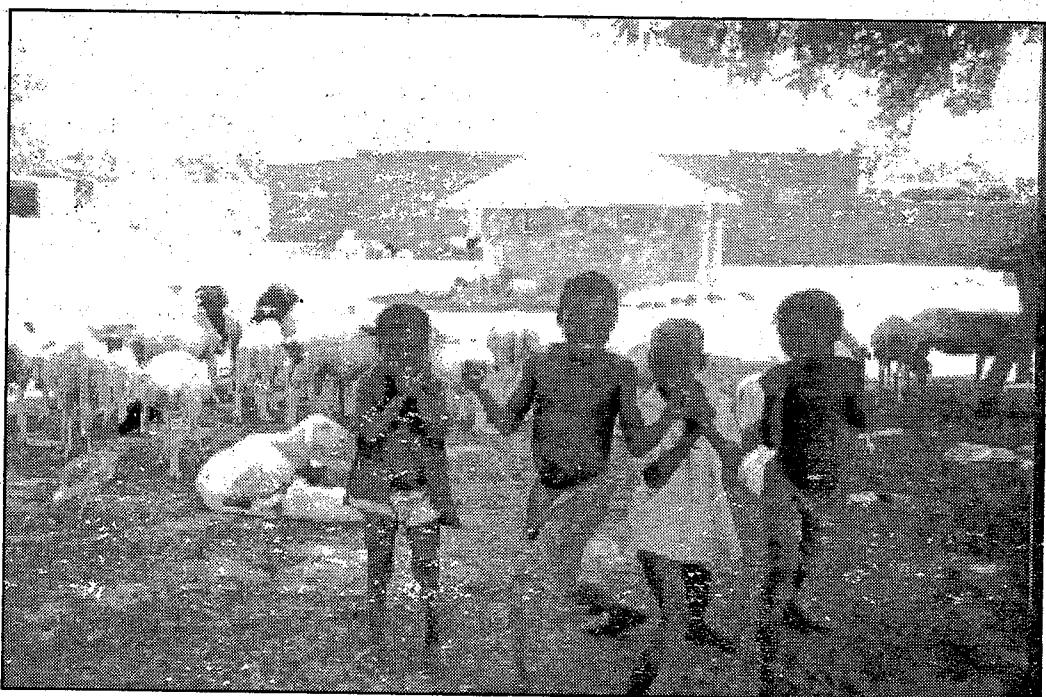
... ka masorô furu de be adamadenw ka bugunyerela sabati !

adamadenya lasirisira juru saman ka tâ fe. O de koson, adamadenya sabatisira bee kan, ce muso-camantigi furumuso kelen kelen bee ya ta danma du ye, gako hakilina kônô. Furuso sabatilen bee sigilen don ntuloma saba de kan :

- **A fôlô**, furuke ni furumuso si kana siga njögön na danabaliyako la njögön juguya hakilima kônô. Nô kéra, o b'u ka bon kônôna dayelen kâ donba di u ka furu jugulamögow ma.

- **A filaran**, furuke ni furumuso bee k'u ka du kunkanbaaraw ke a jema : ce min ye dutigi ye, o ka bô don o don ka taa dudenw dahirimé n'u ka dijenatigeko juman sabati musakaw jini ka na n'u ye. O la,

wura laje, nà ye nisondiya yò kan, a bê teme ni nisondiya ye furuke fe.

Furu ladiri de kônô, den barikamaw be faana !

« Manden » yelemana cogodi ka ke « Mali » ye ?

* Mali daje koro :

Mali daje koro ye ko Manden, bawo a lasiri ye Manden de ye. O de nana yelema kosafe ka ke Mali ye. Manden dun koro ye mun ye ?

Ka Wagadu fanga to a dawula waati kono, dawula-sara saba de tun ba faamaw la. O dawula-saraw tun ye ninnu de ye :

Burama Keyita

Folo : O ye « Tunka » ye. Tunka koro ye ko masake. Taalen nefe, Tunka dawulasara dara masakew, nu denw, an'u baramogow bee la. Tunkara bora Tunka dawula-sara de la.

Filanen : O ye « nana » ye. O be mogeo de kofo min be kele feere bee den a nema. O dawula-sara nana

da masake kelekelaba, walima « keletigi » la, taalen nefe. Nka, larabu tarikusebennaw yò nana seben ko « Gana ». O tøgø de fana nana ke masaduguba dø tøgø ye (ko Gana) kofe. O kofe « nana » kera masake ni dugu bee majamutøgø ye.

Sabanan : O ye « Makan » ye. O ye masake fangama walima masake keletigi ko ye. Dawula-sara saba ninnu na, sabanan de lakodonna kosebe, bawo ale de tun ye masake ka « Kudayi dawula-saratøgø » ye.

O misali døw ye ninnu ye : Makan-Basi. Wagadu faamaw ka kolanegeya koson, u ka dugu marallenw bee ye. Makan dawula-saratøgø ta. « Wuduma », nò ye Manden yere tøgø koro ba ye, o fana ye dawula-saratøgø o ta ka dà ka masakew la. O be i nà fo : « Makan-Mari » ; « Makan Sunjata... »

O Magan fœcogo de nana ke Makan ye maninkakan na. O be i ko bi an be « wagati » kunna surunya cogo min kà fo ko : « waati ». O de koson masake-den fana tøgø nana wele ko, ko Makan-den ». O kofe, a døw baramogø surunw ni sigida fanga-bonda mogeo ani kin ni dugu kònømogøw bee ye « Wuduma » tøgø foli dabila ka yelema « Makan-den » (Manden) foli la.

Manden kera Mali ye cogodi ?

An yà ye ko : « Wudumakaw »

yà damine kà fo u ka dugu ma ko : « Manden ». O waati kelen na u si- gjinègèn marakaw tun ba fo ko : « Male ». Larabu jininikela fôlø minnu nana an bara yan, olu dan-na maraka sigidaw de kono. Olu ye marakaw ka fœcogo o de men kò seben ko : « Male », u yà seben ko : « Mali », bawo « e » (le) te se ka seben larabukan na.

Tubabuw donnen an bara yan, nò ye nebila konèjininaw ye, olu y'u ka jininiw baabu sigi lara-busebenw de kan, (kolu bayelema). Tubabuw yà seben, i nà fo u yà ye larabugafew kono cogo min, ko : « Mali ». O de koson, tarikugafew sebenbagaw bee fana ye « Mali » daje de seben u ka gafew kono. I komi anw ka kalanko bee taara tubabukan de kan kabi o waati, fo ka se bi ma, an ka nema fôlø minnu y'u cesiri an ka jamana ka yere-mahorønya nefe, olu yò ke « Mali » tøgødaje de kan.

Burama Keyita Ka bø
Bamako-Kura-Bolibana
kin na, Bamako

Jekabaara

Labbilikuntigi Seben jekulu kuntigui
Timani Yalam Sidibe
Seben jekulu
Yusufu Fane
Bakari Sangare
Timani Yalam Sidibe
Negenw kebaga
Amadu Jakite
Nataliye dilanbagha
Modibo Sidibe
Jaw tabaga
Haruna Trawele
Labenbagaw ordinateri la
Madamu Jakite Worokiyatu So
Fatumata Cero
Madamu Ture Mama Jalo
Baarakènogonw
CMDT-SNV - Ofisi Nizeri -
Ofisi iri - OHVN
Hake bota : 16000
Batakisra : 2043
Negejurusira : 20 29 62 89
Jamana baarada - Seki zayedti togola
sira - Hamudalayi kin - Bamakositi -
Webu nimore
www.afrilone.net.ml/jekabaara/

An ka Jekabaara kalan

An ka Jekabaara kalan An ka

Jekabaara kalan An ka

Jekabaara kalan